

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre . 220.— | Egy hónap . 30.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Bethlennek sikerül a többségi párt megteremtése Nagyatádiék ellenzékbe vonulnak? — A királykérdést továbbra is kikapcsolják — Ugron csatlakozik a többségi párthoz?

Budapest, okt. 18. Bethlen István gróf miniszterelnök tegnap megkezdte a belpolitikai helyzet szanálását célzó tanácskozásait, amelyeket ma délelőtt folytatott. A miniszterelnök újból tárgyalta *Andrássy* Gyulával, majd a *disszidensek* vezetőjével tanácskozott, végül pedig a *kiszegedapárt* jobbszárnyú politikusaikat fogadta. Megjelentek a miniszterelnök előtt *Tomcsányi* igazságügyminiszter, *Rubinek* István, *Schandl* Károly, *Négyessy* László és *Vasady-Balogh* György.

Tomcsányiék Bethlennél

A miniszterelnök a Tomcsányi-Rubinek csoport megjelent tagjai előtt kifejtette a belpolitikai helyzet tisztázására vonatkozó tervezetét és kijelentette, hogy *Pécsett* tartandó beszédekben fogja azzal a nyilvánosságot megismertetni. Kijelentette azt is, hogy *súlyt helyez arra, hogy Nagyatádi, Mayer és többi személyes hívők továbbra is támogassák a kormányt*. Éppen ezért a miniszterelnök *legkésőbb holnap tárgyalni akar Mayer Jánossal* is, aki előtt szintén ismertetni akarja tervezetét. A Tomcsányi-Rubinek csoport képviselői azt fejtették ki, hogy a kiszegedapárt két csoportja közt nincs mélyreható ellentét, *ők sem tartják a 10 pontot pártszakadásra alkalmasnak*, de viszont az ő csoportjuk *nem hajlandó tenni azt, hogy a kiszegedapárt vezetése továbbra is a Hencz, Dömötör és Simonyi-Semadam kezében legyen*, akik a régi néppárti politikának voltak exponens hívei és mandátumukat sem a kiszegedapárt programja alapján kapták. Szó esett a tárgyaláson a királykérdésről és végül a nemzetgyűlés élettartamának meghosszabbításáról is. Ez utóbbi téren Tomcsányiék azt az álláspontjukat szögezték le, hogy amennyiben a nemzetgyűlés az eléje kiszabott feladatokat nem tudja elvégezni, úgy *számszám a nemzetgyűlés időtartamára kijelölt két esztendő a tiszántúli választások lezajlásától kezdődőleg, ami a nemzetgyűlés élettartamát félévvel meghosszabbítaná*.

A Tomcsányi-Rubinek csoport egyik tagja a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásról a következőkben nyilatkozott:

— A miniszterelnök ur nagyjában magáévá tette azt a 11 pontot, amelyet mi *Balatonfüreden* megszövegeztünk és kijelentette, hogy lényegileg nincs nagy eltérés az ő álláspontja és a mi programunk között. Szóba kerül természetesen az *egységes párt* ügye is amire mi azt javasoltuk a miniszterelnök urnak, hogy *csak többségi pártot alakítson* a keresztény nemzeti egyesülés pártjából, a disszidensekből, a földmives pártból, a keresztényszocialistákból és az esetleg csatlakozó pártonkivüliekből.

A keresztény párt bejelenteli a többségi pártot

A jobbrahuzódó kiszegedapárt a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásait nagy érdeklődéssel kísérik ma délelőtt a politikai körök. E tárgyalások jelentőségét azonban túlszárnyalta és valóságos szeszélyre emelkedett a keresztény nemzeti egyesülés pártjának délelőtti közölt felhivatalos közleménye, amely ezeket mondja:

„Bethlen István gróf miniszterelnök hazaérkezése után sürgősen a belpolitikai helyzet konszolidálásához fogott, mert a velencei tárgyalások alkalmával vállalt kötelezettségeinek csak úgy tud eleget tenni, ha a nemzetgyűlésen erős és kompakt többség áll mögötte. A tegnapi napon *Andrássy* Gyula gróffal, a keresztény párt vezérével tanácskozott, amely tanácskozást ma délelőtt folytatták. Ugyancsak a mai nap folyamán Bethlen István gróf miniszterelnök a *disszidensek* vezérével is tárgyalt. A tárgyalások főképpen két kérdés körül forogtak: az első a választójog, a második a királykérdés. Ezekhez járult a kormány azon szándékának a megvitatása, hogy a nemzetgyűlés *legalább hat hónappal meghosszabbíttassék*. Csütörtökön a miniszterelnök — tárgyalásaihoz képest — *programját publikálni fogja*. Az eddigi jelentések szerint a többség a következő elemekből alakul meg: A keresztény nemzeti egyesülés pártja 2—3 tagjának kivételével a maga teljes egészében, a disszidensek mintegy 20 tagja, a kiszegedapártnak mintegy 30—40 képviselője és a párton kívülieknek 2—3 súlyos egyénisége, közöttük *Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor*”.

Ugron és a többségi párt

A keresztény pártnak ezt a felhivatalos jelentését annál nagyobb érdeklődéssel fogadták politikai körökben, mert a megalkandó új párt résztvevői közt említi *Ugron* Gábort, a demokratapárt elnökét is. Értesülésünk szerint ez a feltevés egyelőre minden alapot nélkülöz, mert *Ugron* Gábor az utóbbi napokban a miniszterelnökkel nem tárgyalt. De nem valószínű ez azért sem, mert alkotmányjogi és szabadságjogi kérdésekben a keresztény párt és *Ugron* Gábor felfogása közt áthidalhatatlan ellentétek vannak. Különben is információnk szerint *Ugron Gábor egyelőre semmitéle új politikai alakulásban nem veszen részt, csupán a demokrata párttal együttműködve, már pedig valószínű, hogy a keresztény párt és a demokratapárt közt fennálló ellentéteket eliminálni lehetne*.

Nagyatádiék intenzíven

Az egységes párt megalakításának legújabb fordulatával szemben a kiszegedapárt intranzigens szabad királyválasztó csoportja változatlanul kitart eredeti programja mellett. Erről az oldalról a következő információt adták:

— Azok, akik ma a miniszterelnök uralmát tárgyalták az egységes párt ügyében, csak a kiszegedapárt kisebbségét képviselik. A párt többsége ezekkel szemben változatlanul ragaszkodik az eredeti programhoz és Nagyatádi személyéhez. Azzal a híreszteléssel szemben, mint ha Mayer János dolgoznék a kiegyenlítésen a két csoport álláspontja közt, megállapíthatjuk, hogy az intranzigens szabad királyválasztók, akik Mayer Jánossal állandóan érintkeznek, minderről semmit sem tudnak. A párt többségét semmi intrika nem zavarja. Ha az egységes párt létrejön, úgy a szabad királyválasztók természetesen ellenzékbe mennek és továbbra is követelni fogják a 10 pont érvényre jutását. Tomcsányi, Rubinek István, Schandl, Vasady-Balogh, Négyessy, Széchenyi Viktor gróf, sokorópátkai Szabó és Örfy ma tárgyaltak a miniszterelnökkel az egységes párt ügyében. Ezekon kívül csupán néhányra tehető azoknak a száma, akikre az egységes párt számíthat. Ezek Héji Imre, Rubinek Gyula, Iklódi-Szabó, Temesváry Imre, Patacsy, Muszty, Szabóky Jenő, Dánér Béla és esetleg még Gömbös Gyula és Hir György. Ezek lennének azok, akik elhagynák az eredeti

kiszegedapárt programot, de ők csak a párt elenyésző töredékét teszik. A párt többségének álláspontját ezeknek a kiválása egyáltalában nem fogja érinteni.

A kiszegedapárt szerdai, vagy csütörtöki értekezlete információnk szerint nem fogja túlhaladni a rendes heti értekezletek kereteit, azon mindössze a politikai helyzetet beszéljük meg, de semmi irányban sem szándékoznak határozni állásfoglalásokról vagy a 10 pont megváltoztatásáról.

Mayer pártszövetségre gondol

Mayer János ma este a következőket mondta:

— A párt kautélákhoz köti, hogy meg tud-e egyezni a miniszterelnökkel. A kiszegedapárt nem mehet bele olyan alakulásba, amelyben elvesztené a kiszegedapárti jelleget, vagy ami nem biztosítaná programjának érvényesülését. Ily körülmények között egységes pártból nem lehet szó, mert heterogen elemeket kellene egyesíteni, ami pedig lehetetlen. Új alakulást pártszövetségi alapon lehetne elképzelni, ez több lenne mint koalíció, kevesebb mint az egységes párt. Lényege az volna, hogy a pártok külön pártéletet éljenek és az összes kormányzati kérdésekben egységesen járnának el.

Kikapcsolják a királykérdést

Budapest, okt. 18. Bethlen István gróf miniszterelnök a mai nap folyamán politikai tárgyalásai során *Gratz* Gusztáv volt külügyminiszterrel is tárgyalt. A keresztény párt képviselőiben *Andrássy* Gyula grófon kívül *Haller* István és *Ernst* Sándor is tárgyalt a miniszterelnökkel.

Mayer János holnapra kapott meghívást a miniszterelnökhöz és ugyancsak holnap meglátogatja Bethlent nagyatádi Szabó István is, aki ma este érkezett vissza a fővárosba. Rubinek Gyula csak holnap este érkezik meg Balatonfüredre.

Mint értesülésünk, Bethlen István gróf miniszterelnök és a keresztény párt közt a többségi párt megteremtésére nézve teljes egyetértés jött létre és *Andrássy* a miniszterelnökkel teljes mértékben megállapodott a többségi párt programjára nézve is. A tárgyalások során a miniszterelnök a királykérdésre vonatkozó álláspontjában koncessziót tett *Andrássynak*, a mennyiben elállt attól a tervétől, hogy megvalósítsa a szabad királyválasztás jogának Nagyatádiék által követelt törvénybeiktatásától. Ezek szerint a

többségi párt programja a király kérdésben: a királykérdés további kikapcsolása és rugaszkodás az 1920. évi I. törvényhez.

Az eddigi jelek szerint Bethlen és Andrássy fellétele nélkül számíthatunk a kisgazdapárt ellenzéki töredékének csatlakozására, míg Nagyatádiék viszont remélik, hogy a kisgazdapárt egységét sikerülni fog megmenteni. Sok függ a holnapi tárgyalásoktól, amelyeknek kimeneteléről semmi bizonyosat nem lehet tudni.

E pillanatban úgy látszik,

Franciaország az engesztelődés útján

Franciaország politikai közvéleményét két nagy beszéd tartja hullámmásban, amelyek október első és második vasárnapján hangzottak el. Az első Clémenceau volt miniszterelnök, a versaillesi béke tervezője, a másikat Briand jelenlegi miniszterelnök, a versaillesi béke végrehajtója tartotta. A két beszédet a legélesebb ellentét választja el egymástól külső és belső szempontokból egyaránt.

Clémenceau saját szobrát avatta fel október 2-án egy vidéki városban, ahol hívei ezer meg ezer főnyi tömegben vonultak fel. A vén tigris ugyancsak csatoltatta a fogát, nem elégedett meg azzal a római császárok óta ismeretlen jelenséggel, hogy élve állott szembe a maga szobrával és hogy már életében emelkedhetett az apoteózis magaslati köreibe; a pokol mélységéből fakadt gyűlölettel beszélt Németországról, amelyet ő nem azért kényszerített térdre — magyarul szólva: tepert földre — hogy most a megalkuvó utódjai, az igazi nemzeti érzésből kivetkőzött francia kormány talpra állani, a földről föl-emelkedni, magához térni engedjenek. Franciaország nem engedhet egy betűt, egy vonást, egy pontot sem abból a büntetésből, amelyet a Versaillesban a bűnös, a barbár, a hitszegő németekre kiszabtak.

Erre a vérszomjas, erre a bosszullihogó beszédre válaszolt Briand október 9-én, St. Nazaire-ben, egy tengerparti városkában, ahol hadihajók fölött tartott szemlét és ahol egy az ő tiszteletére tartott banketen, tehát zárt helyen néhány száz főnyi hallgatóság előtt szólalt fel és fejtegette kormányzati elveit, főképp külpolitikai irányát. A beszéd Clémenceauának és az ő táborának szólott, anélkül hogy nagy ellenfelének csak egyszer is kiejtette volna a nevét. Briand maga is bevallja, hogy Franciaország nem kapta meg mindazt, amit a győzelemtől oly biztosan várt; azt is elismeri, hogy a versaillesi békeszerződés teljesítéséből is hiányzik egy és más. A dolog természete hozta magával, hogy a győzelem utáni mámoros napokban a legtöbbet kellett követelni, a követelmények legnagyobb mértékét kellett felállítani, de követelményeket felállítani és követelményeket teljesíteni két különböző dolog. A béke szerzője (t. i. Clémenceau) maga jelentette ki egyszer, hogy a szövetségesek kedvéért engedményeket kellett tenni a békeszerződés aláírása előtt; mennyivel több engedmé-

nyet kell neki, Briandnak tenne a békeszerződés végrehajtása közben, mikor most a szövetségesekre még nagyobb tekintettel kell lenni. Külömben is Franciaország nagyságát és szerezését inkább biztosíthatja az igazság és jog, mint a brutális erőszak. Egyébiránt mit érnek a még oly szigorú követelmények, ha csak a versaillesi szerződés papírosán találhatók, de teljesítve nincsenek. A béke tulajdonképp akkor lépett életbe, amikor Németország elkezdte hadi tartozásának a fizetését, ez pedig csak akkor történt, amikor újabb alku és közvetlen tanácskozás teljesíthető fizetési feltételeket állapított meg. Ezeknek a feltételeknek a mostani német kormány eleget tett és Briandnak nincs oka dr. Wirth német kancellár jóhiszeműségében és abban kételkedni, hogy a németek mindazokat a kötelezettségeket ne teljesítsék, amelyeket az újabb meg egyezségben vállaltak. Politikájának ezt a megértő és meg egyezsre célzó irányát nemcsak a szövetségesek támogatják, hanem maga Franciaország is, hiszen ő azt hallja mindenfelől, munkásoktól, parasztoktól, polgároktól: *Nekünk béke kell!* Bizhatnak benne; ő, amíg az államháji kormányja kezében van, a békét megóvjá, hazáját újabb zavaroknak és csatlódásoknak nem teszi ki, a francia népet a háboru újabb szörnyűségeibe nem sodorja bele. Azzal végzi beszédét, hogy a győzelmes Franciaország a szabadság és szociális igazság, de egyszersmind a béke Franciaországja lesz!

Briand beszéde leírhatatlan nagy hatást tett elsősorban a hallgatóságra, amely lelkesen tüntetett Briand mellett, és amely egy okvetetlenkedő fiatalembert békeellenes közbeszólása miatt kidobott a teremből. De éreztette hatását az egész francia sajtóval, amelynek legna-

gyabb része üdvözlöi Briand-t, mint aki megtalálta az emberi józanságnak, a mai helyzet megértésének a helyes szavait, mint

aki bizony számíthat a francia nép nagy többségének meleg bizalmára és odaadó támogatására.

Ábrahám Dezső a baranyai választásokról Nyugatmagyarországról és a kurzuról

Ábrahám Dezső, a szegedi kormány miniszterelnöke, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, ma Debrecenben időzött. Megkérdeztük a függetlenségi politikai kérdések felől és Ábrahám Dezső a Debreceni Független Újság munkatársának kérdéseire a következőkben nyilatkozott:

A baranyai választások

— A liberális blok elhatározta ugyan, hogy kilép rezerváltságából, azonban a teljes aktivitást attól tette függővé, ha nem ismétlődnek meg Baranyában ugyanazok a jelenségek, amelyek az 1920-as országos választásokon, majd a tiszántuli részek felszabadulása után voltak észlelhetők. Baranyában ugyan formailag megengedték az agitációt, azonban ez lényegileg nagyon sok akadályba ütközik. Többek közt azért, mert az ugynevezett közszabadságok nemcsak általában Magyarországon nincsenek még helyreállítva, de a baranyai kerületekben még fokozottabb megszorításnak esnek alá. Így például az ottani helyi lapok csak a mai kormányzati rendszer politikájának a szellemében írhatnak, az esetleges ellenzéki lapok tisztán csak könyomatos szerepet játszanak, vagyis csak hírek leadására vannak szorítva. Ezzel az ellenzék kezéből nagy agitációs fegyver esik ki. Ugyanígy vagyunk a népgyűlésekkel is. Hivatalosan ezeknek a megtartását engedélyezték ugyan, de tudjuk azt, hogy minden szervezkedésnek alulról kell kiindulnia, már pedig az ottani ellenzéki tábor a multak szomorú tapasztalatainak okulva, meglehetősen nagy mértékben meg van féltelítve és senkinek exponálja magát szívesen. Lehet, hogy nem is egészen a kormány a hibás, jórészt a kormányon kívül álló elemek azok, akik még mindig „irányítják” a közhangulatot. Ezeknek a tevékenysége pedig egyáltalában nem alkalmas arra, hogy az ellenzéki meggyőződés is érvényre juthasson. Jórészt ezek a szempontok voltak azok, amelyek engem is befolyásoltak abban az elhatározásomban, hogy bár Pécsről felszólítást kaptam az I. kerület jelöltségének vállalására, az elől a megtisztelő megbízatás elől kitértem.

Nyugatmagyarország

— A nyugatmagyarországi kérdés a most elért velencei eredménnyel már régen megoldást nyerhetett volna. A kormány természetesen igyekszik az eredményt a maga javára elkönyvelni. Az a meggyőződés, hogy Sopron és környékének hazafias lakossága feltétlenül a hozzánk való csatlakozást fogja kimondani; viszont az eddigi politika nem volt egészen alkalmas arra, hogy a lelkeket megnyerje számunkra. Az egész nyugatmagyarországi kérdés megoldásának van azonban egy súlyos háttér. A trianoni békét ugyanis az erőhatalom kényszerítette ránk és azt fogcsikorgatva kénytelenek voltunk elfogadni. A velencei meg egyezés azonban már kölcsönös önkéntes megállapodásnak az eredménye és így abban egy nagy jogfeladás van, mert könnyen úgy magyarázhatják, hogy Nyugatmagyarország bizonyos részeiről mi saját elhatározásunkból mondunk le. Tehát a Deák Ferenc-féle politika ezuttal nem érvényesült.

Az egységes párt

— Ami az egységes párt alakítási törekvést illeti, nem látom ennek a megnyugtató alapfeltételeit, mert mindaddig, amíg a kormány el nem határozza a teljes közéleti szabadságot, addig semmiféle program nem lesz életképes. Milyet pedig a közszabadságok helyre lesznek állítva, akkor nem erőszakosan kell és lehet majd az egységet nyelbeütni, hanem önmagától és feltartóztatlanul fog kialakulni, de erős a felhevés és a reménység, hogy nem abban a kormányzati irányban, a melyet most folytatnak, Bethlennek tehát, ha egységes pártot akar alakítani és pedig azzal a céllal, hogy az állandó legyen, elsősorban a közszabadságok helyreállításáról kell intézkednie. Már pedig ezt a programot a mostani nemzetgyűlés legtöbb tagjának nem fog tetszeni és így az alakulás önmagában hordja a bomlás csiréit, vagy egyáltalában lehetetlenné válik. Természetesen nagyon sok függ nagyatádi Szabóék magatartásától, akik ha csak egy kis politikai bölcsességet is tanúsítanak, rá fognak jönni, hogy az eddigi politika, amelyet támogattak, nem volt alkalmas arra, hogy népszerűségüket növelje és egyetlen mód, az ellenzékbe menetel, marad számukra arra, hogy magukat a jövő választásokon megmenthessék. A nemzetből nem kell és nem szabad félniük, mert a nép megtalálja mindig a helyes utat, ez pedig nem lehet más, mint a mai rendszer gyökeres megváltoztatása.

A kurzus

— Ez pedig magában foglalja az ugynevezett kurzus bukását is. A kurzus tekintélyes exponensei — például maga Bangha

KITÖNŐ FÉRFI FENÉRNEMŐK
FRANK EDÉNÉL

DEBRECENI

Kalapgyár

SZÉLL ÉS KÖSA.

PIAC-UTCA 63.

Női és férfi kalapok gyártása.

páter és mások is — rájöttek arra, hogy amit folytatnak, legfeljebb kurzus, de *nem igazi keresztény kurzus*. Nem lehet senkinek sem kifogása ellene, hogy a keresztény Magyarországon a keresztény elvek érvényesüljenek, de azok az eszközök és az a mód, amellyel ezt érvényesíteni kívánták, *minden volt, csak nem az igazi keresztény elveknek az életbe való átvitele.*

Kossuth politikája

— A függetlenségi és 48-as párt kezdettől fogva hirdette azt, amire most már a kurzus tiszteltre méltó tekintélyei is rájöttek. Fájdalom, évek hosszú során keresztül kellett a pártnak a hazugságok és rágalmak egész légióját elviselnie, mert nem volt alkalma arra, hogy akár a sajtóban, akár egyéb nyilvános megnyilvánulásban a hazugságokat kellő értékükre szállítsa le. Az örök igazságok azonban előbb-utóbb érvényre jutnak. Így van ez a párt álláspontjával is, amely sohasem volt más, mint Kossuth Lajos politikája. Az a politika, amelyet most azok a nemzetek is, például Anglia és Franciaország, helyesnek tartanak, akik most kezdik megismerni a magyarságot és látják, milyen rettenetes bünt követtek el az emberiséggel szemben, hogy ezt az emberiség szempontjából annyira értékes nemzetet megnyomorították.

Az integritás

— Magyarország integritását elsősorban helyes kulturális és gazdasági politika biztosíthatja, nem pedig a fegyverek örökös csörgetése, amely eddig is anynyi ellenséget és féltékenységet szerzett. Ez hozta létre körülöttünk a kis entente-ot, ezért vagyunk állandóan hadilábon az ugynevezett utódállamokkal, ezért kell elzárva lennünk elszakított testvéreinktől is. Pedig a szabad közlekedés és érintkezés lenne a legjobb és legalkalmasabb eszköz a szellemi és értelmi kapcsolatok további fenntartására.

— Utmutató az összes vasutak hivatalos menetrendje a régi könyv alakban megjelent. Tartalmazza az összes megszállott és külföldi öszkekötetéseket is. Kapható Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében. Debrecen, Piac-u. 34.

Most jelent meg!

Fakereskedőknek, fatermelőknek és építésznek nélkülözhetetlen segédkönyv a :: :: KRAMMER-féle

Gyors faköböző és arszámitó

fűrészelt faanyagok részére, magyar és német szöveggel. — Ára 15% felárral 460 korona

Kapható: Hegedűs és Sándor irod. és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében Piac-utca 34. sz.

Most jelent meg!

Ausztria elfogadja a velencei egyezményt

A kormány 10 napos határidőt ad a felkelőknek a leszerelésre

Bécs, okt. 18. A külügyi bizottság ma folytatta a vitát a szövetségi kancellárnak a velencei tárgyalásokról szóló jelentéséről. Dinghoffer nagynémet képviselő indítványának elutasítása után egy szavazat kivételével egyhangulag elfogadták a következő indítványt:

Az entente-hatalmaknak a trianoni szerződés ratifikációja óta tanúsított magatartása azt bizonyítja, hogy nyilván nem akarják a saint germaini szerződés területi rendelkezéseit, még pedig azokat, amelyek Ausztriára kedvezőek, végrehajtani. Az ennek következtében megváltozott helyzetnél fogva a szövetségi kormány felhatalmaztatik, hogy a Velencében megkezdett tárgyalásokat Ausztria érdekeinek és a nyugatmagyarországi lakosság jogainak nyomatókos megóvása mellett folytassa és az alkotmányos jóváhagyás fentartásával befejezze.

A nagynémetek egész Nyugatmagyarországon népszavazást akarnak

Bécs, okt. 18. A nagynémet néppárt országos vezetősége tegnap több óra hosszat tartó ülésén tárgyalta a velencei megállapodásról és a következő határozatot hozta:

„A nagynémet néppárt országos pártvezetőségének intéző bizottsága a Burgenland számára” abban a véleményben van, hogy a **velencei tárgyalások a békeszerződések revíziójának kezdetét jelentik**, amennyiben az entente súlyt helyez arra, hogy a népakarat a népszavazás útján jusson kifejezésre. Az országos pártvezetőség azonban a magyar javaslatot mostani szövegezésében nem tartja alkalmas alpnak a Burgenland-kérdés tisztázására és ezért felkéri a birodalmi pártvezetőséget, hogy utasítsa el a magyar kormány javaslatát. Ha Magyarország azt kívánja, hogy Sopronban és környékén a lakosság népszavazással döntse el ennek a területnek hovatartozását, a pártvezetőség súlyt helyez rá és azt kívánja, hogy Nyugatmagyarországnak német nyelvű zárt területei, melyek a saint germaini szerződés értelmében Magyarországnak jutnak — tehát Moson-, Sopron- és Vas megye is — népszavazással határozzanak sorsukról.

Az országos pártvezetőség az egész Burgenland kiürítését és a bandáktól való megtisztítását követeli és egyéb biztosítékokat is kíván, hogy a népszavazás szabadon, minden befolyástól mentesen történjék. E tekintetben még a megegyezés életbelépte előtt Ausztria és Magyarország között megállapodásra kell jutni, mert a népszavazás tisztaságát biztosító intézkedések szükségképpen kiegészítő részei a velencei megegyezésnek.

Proklamáció a felkelőkhez

Budapest, okt. 18. A külügyminisztériumban már megszövegezték azokat a proklamációkat, amelyeket a nyugatmagyarországi felkelőkhez intéznek, hogy a fegyvert tegyék le és térjenek vissza békés munkájukhoz. A proklamációt azonban értesülésünk szerint csak akkor fogják kibocsátani, ha Ausztria a megegyezést ratifikálta.

A kiáltvány tíz napi határidőt szab a felkelőknek a leszerelésre. A kormány eltökélt szándéka, hogy a büntető szankciókat haladéktalanul életbe lépteti, amennyiben a felkelők nem tennék le a fegyvert.

Ellenőrzik a Nyugatmagyarországról beköltözőket

Budapest, okt. 18. A háború esetére való kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a kormány ma kiadott rendeletével megtiltotta a Nyugatmagyarországról érkező és a korábban kiadott kormányrendeletek értelmében ellenőrzés alá eső beutazóknak október 31-ig bezárólag az anyaországba való beköltözését. Egy másik rendelettel a kormány Szombathelyen is szervezett beköltözőket ellenőrző kirendeltséget.

Csetepaté a határon

Bécs, okt. 18. Hivatalosan jelentik: Biztonsági csapataink tegnap este Lafnitz mellett visszautasították egy magyar felkelő csapat támadását és a csapatot szétkergették.

A kisentente kudarcra

Szeged, okt. 18. Szabadkáról jelentik: A belgrádi lapok egyelőre regisztrálják azokat a táviratokat, amelyek a velencei tárgyalásokról érkeztek anélkül, hogy kommentárokat fűznének hozzá. Egyedül a Balkán című lap jelenti ki, hogy a szövetségesek elárulták őket. A zágrábi lapok egyöntetűen konstatálják, hogy a kisentente kudarcot vallott.

A csehek az egyezmény ellen

Prága, okt. 18. Dr. Ossudky párisi cseh követ, aki jelenleg Prágában időzik, kijelentette a Slovenski Devnik munkatársának, hogy Csehország semmi esetre sem járulhat hozzá a velencei megállapodáshoz, már azért sem, mert lehetetlen, hogy Magyarországot hozzásegítse a békeszerződés módosításához.

A franciák meg vannak elégedve

Páris, okt. 18. A francia külügyminisztérium egyik személyiségétől kapott értesülés szerint a külügyminisztérium körében a velencei egyezmény igen kedvező benyomást keltett. Jóllehet a trianoni és saint germaini szerződések nem beszélnek népszavazásról, Fran-

ciaország mégis rendkívül örül a békés megoldásnak és Magyarország loyális magatartását mindig meg fogja tudni becsülni.

III. Lajos bajor király maghat

Szombathelyről táviratozzák, hogy III. Lajos bajor király ma reggel sárvári kastélyában meghalt.

Pár héttel ezelőtt költözött a volt bajor király kedvelt magyarországi tartózkodási helyére, a vas megyei Sárvárra, ahol hosszabb ideig óhajtott üdülni. Alig pár napi itt tartózkodása után megbetegedett a király és elgyengült szervezete nem volt képes ellenállni a beegségnek. Tegnap meglátogatta Mikes János gróf szombathelyi püspök és feladta neki az utolsó szentségeket és a pápai áldást. A király már napok óta csak itt-ott volt rövid ideig eszméleténél. A halál fájdalom nélkül állott be.

A holttestet bebalzsamozták, azután Huszár Mihály sárvári apátplébános beszenteli. Beszentelés után a holttest néhány napig Sárvárott marad, ahonnan Münchenbe szállítják. Az ünnepélyes beszentelést gróf Mikes János megyés püspök fogja végezni. A holttestet külön vonaton szállítják el és a vonatot elkísérik a család tagjai és a személyzet is.

III. Lajos király 1913-ban lépett a Wittelsbachok trónjára, atyjának, Luitpolt hercegnek halála után, aki 1886. óta az örült II. Ottó helyett mint régens uralkodott. 1913-ban a bajor országgyűlés, miután II. Ottót gyógyíthatatlannak nyilvánították, királynak proklamálta Lajost, az új régent, aki 1918 novemberéig ült a bajor trónon, a német forradalom kitöréséig. Ekkor lemondott és azóta teljes visszavonultságban élt. Magyarországnak mindig őszinte barátja volt.

1845. január 7-én született. 1868-ban feleségül vette Mária Felicia főhercegnőt, akivel boldog házasságot élt. Tizenegy gyermeke közül a legidősebb Rupprecht herceg, a volt trónörökös.

Fiume meg akar egyezni Magyarországgal

Fiume, okt. 18. Fiumében az alkotmányozó nemzetgyűlés tagjait még április 24-én megválasztották, de a forradalmi állapot miatt csak október 5-én ültetett össze. A szabadállam elnöke Zanella, aki a külügyi kereskedelmi és közlekedési ügyi tárcát egyelőre magának tartotta meg. A kormány többi tagjai államtitkári címet viselnek. Zanella helyettese magyar ember. Lengyel Emil dr., aki az összeomlás előtt a fiumei kormányzó titkára volt. Fiumében most azt hangoztatják, hogy Magyarországgal ők maguk akarnak megegyezni.

Telikabát szövetek
Feldheim Dezsőnél (Frohner ház)

Az első öngyilkos a belgyógyászati klinikán

A debreceni Tisza István tudományegyetem klinikáinak megnyitása — amint köztudomású — október 20-ára volt kitűzve. Az orvos-egyetem tanárai, így Csiky professzor is, aki a belgyógyászati tanszékot foglalja el, már egy hét előtt Debrecenbe érkeztek és mivel a belgyógyászati klinika megnyitását technikai akadályok sem gátolták, ez a klinika Csiky professzor intézkedésére már négy nap előtt megkezdte működését a közkórházból átszállított klinikai anyaggal az Augustus-szanasatóriumban.

A klinika most lép először a nyilvánosság elé, egy koldus öngyilkossági kísérletével kapcsolatban. Halmi Gyula református vallású, 63 éves debreceni koldus ma délután egy temetésen az izraelita temetőben kéregetett. A temetési szertartás után Halmi nem távozott a temetőből, észrevétlenül félre húzódott a sírok közé és marólugot ivott. Alkonyatkor a temetőőr találta meg, amikor az öreg már eszméletlen állapotban volt. Mellette a földön hevert egy csupor, melyből a marólugot megitta.

A temetőőr mentőkért telefonált, akik az eszméletlen Halmi-t a belgyógyászati klinikára vitték, ahol azonnal ápolás alá vették. Állapota estig már javult is.

Gyújtogató betörők

Tűz a Simonffy-utcán

Ma délelőtt a Simonffy-utca elején nagy néptömeget gyűjtött egybe egy óriási füstfelhő, amely a Simonffy-utca 1c. számú ház kapuján kitódulva csakhamar az egész utcát sűrű füstbe burkolta. A tüzről azonnal értesítették a tűzoltóságot és a rendőrséget.

Ugy a tűzoltóság, mint a rendőrség pár perc alatt kivonult a tűz színhelyére. A rendőrség feloszlatta az utcát elzáró tömeget és kordont vont, a tűzoltóság pedig, miután megállapítást nyert, hogy a tűz a Simonffy-utca 1c. számú ház egyik pincehelyiségében ütött ki, azonnal munkába fogott. A pincében, amely a Hajdumegyei sportosztály tulajdona és fászkamrául szolgált, nagy csomó szemét gyúlt meg és a tűz nyomán támadt erős füst felette igen akadályozta a tűzoltóságot munkájában. Mégis, mintegy egy órai megfeszített munka után sikerült a tüzet eloltani.

A tűz keletkezésének felderítésére indított vizsgálat megállapította, hogy azok a betörők voltak a tűz akaratlan okozói, akik tegnap este a sportosztály pincéjét feltörték. A betörők gyertyával és gyufával jártak a pincében és amikor valaki megzavarta őket, az égő gyufát és a gyertyát a szeméthez dobták. A tűz a szemétkben lassan terjedt s így történt, hogy csak 10 órakor fedezték fel, amikor már az egész pince lángban állott. A gyújtogató betörők kinyomozására a rendőrség eljárást indított.

Benes elmondta programját

Prága, okt. 18. A cseh sajtóiroda jelenti: A nemzetgyűlés ma kezdte meg az őszi ülését. Benes miniszterelnök a képviselőházban és a szenátusban felolvasta az új kormány program-nyilatkozatát, mely többek között ezeket mondja:

A kormány ez évben nem szándékozik újabb adókat igénybevenni, hogy akár csak egyetlenegy fedezetlen államjegyet is kibocsásson. Ez lehetővé fogja tenni külföldi kölcsön megszerzését.

A miniszterelnök javaslatot terjesztett elő agkori, rokkant, özvegy, és árva biztosításról. A kormány ezenkívül kilátásba helyezi a földreform gyors keresztülvitelét, valamint az állam és egyház közötti viszony szabályozását. A népszavazás statisztikai adatainak rövidesen várható közzététele a köztársaság liberális törvényeinek értelmében lehetővé fogja tenni, hogy a szociális és kulturális feladatok jogszerű és igazságos alapon oldassék meg. A miniszterelnök bejelentette, hogy a Felvidéken a kerületi alkotmányt hozzák be, a Ruténföld részére pedig gazdasági és kulturális természetű intézkedések egész sorát jelentette be.

A miniszterelnök ezután áttért külpolitikai intézkedésekre, amelyeket három megfontolás fog vezetni:

1. A szerződések. Azoknak a szerződéseknek az érvényre juttatása, amelyek a párisi konferencia eredményei.

2. Fokozatos kiküszöbölése azoknak a konfliktusoknak, amelyek Csehszlovákiát körülveszik, valamint új nemzetközi atmoszféra megteremtése, melyben a gyűlölet szellemé a józan mértéklet elől meghátrál.

3. A kormány arra törekszik, hogy ebben az új atmoszférában Csehország barátaival és szomszédaival Középeurópa reorganizálásában, valamint abban, hogy a béke egész Európában megszilárduljon, közreműködjen.

Ezekben az irányokban — mondta a miniszterelnök — mindenütt következősen dolgoztunk. A nagy szövetségesekhez, Franciaországhoz, Angliához, Olaszországhoz és az Egyesült Államokhoz való viszonyunk bensőségesen barátságos és mindig mélyül. Közöttünk és ez államok között nincsen semmi, ami bármi módon is homályosíthatná a viszonyunkat. Jugoszláviához és Romániához való viszonyunk kifejeződik az ugynevezett kis entente-ra vonatkozó szerződésben és fontos aktivumot jelent az európai politikára, mert a kis entente Középeurópa békéjének és reorganizációjának erős tényezője. A kis entente a központi Európa új rendjének védője és az is marad. Ezt a viszonyt nem lehet, nem szabad és nem is fogják befolyásolhatni semmiféle irányban.

Benes ezután a cseh-német viszonyról foglalkozott.

Nem hagyhatom említés nélkül minő nagy haladást tett hadseregünk az utóbbi időben minden irányban. Ez szintén erős garancia nekünk a jövőre nézve.

A miniszterelnök érintette a monarchista reakció veszedelmét, amely lennáll, de nem szar-

bad tulbecsülni. A nyugatmagyarországi, a felsősziléziai események nem érinthetik semmiképpen sem igazságunkat és érdekeinket.

A miniszterelnök így fejezte be beszédét:

Kormányunk szempontjából semmi sincs ami befelé vagy kifelé aggodalomra adna okot. Sikerült államunkat rövid időn belül olyan mértékben konszolidálni és megerősíteni, hogy minden kísérlet, hogy alapjait aláássák, teljesen eredménytelennek fog bizonyulni. (Élénk tetszés.)

A portorosei konferencia

Budapest, okt. 18. Az október 24-én kezdődő portorosei konferencia többek között foglalkozni fog az utódállamok posta-, távirat- és telefonösszeköttetésének rendezésével is. A magyarországi posta- és távirat igazgatóság részéről Gazdy Jenő főigazgató és Szalay Gábor báró főigazgató október 22-én reggel indulnak el.

Az olaszok a washingtoni konferencián

Róma, okt. 18. Miután most már biztos, hogy Briandon kívül Lloyd George is elmegy a leszerelési konferenciára, az olasz kormány úgy határozott, hogy az olasz delegációt Della Toretta fogja Washingtonba vezetni. Az olasz delegáció 25 tagból fog állni és e hó 23-25 közt fog elutazni.

Az angol-ir tárgyalások

London, okt. 18. Az angol-ir tárgyalásokat ma folytatták. Már a főkérdésekről is megkezdtek a tanácskozást. Általában az a nézet, hogy a kritikus ponthoz még e hét folyamán eljutnak. A tárgyalásokat ma néhány napra elhalasztották.

A szerb király Svájcban

Grác, okt. 18. A Grazer Tagespostnak jelentik Belgrádból: Sándor király és Pasics miniszterelnök tegnap Párisból Svájcba utaztak. Pasics visszatérően Olaszországon keresztül utazik és találkozik Della Toretta márkival, akivel tárgyalni fog a fiumei kérdésről.

A budapesti őrzsde

Zürichi zárlat 0.75

Budapest, október 18.

Értéktőzsde: A barátságos hangulat és szilárd irányzat, mely a tegnapi utótőzsdén kialakult, a tegnapi esti és ma reggeli magánforgalomban megerősödött. Az árak tartottak voltak, sőt egyes értékeknél több száz koronás áremelkedés is mutatkozott. A bécsi jelentés megérkezése után azonban az irányzat megfordult és nagytömegű áru kerülő a piacra, alacsonyabb árak jutottak felszínre. A kulisz, mely szilárdan indult, a bécsi korona ellanyhulásával kapcsolatban szintén elcsöndesedett. Árak: Magyar Hitel 1810—780, Osztrák Hitel 650, Jelzálogbank 220, Leszámlított 720—40, Hazai bank 635—600, Magyar-olasz 325—33, Keresk. bank 6860—920, Pesti hazai 22600—23000, Borsod-Misk. 4100—30, Concordia 3225—300, Bpesti gőzm. 6300—400, Gizella 2225—175, Hungária 2425—75, Viktória 11600—500, Bánya és kohó 5200—4975, Ált. kőszén 9050—275, Salgó 6400—250, Uríkányi 6475—300, Ganz-Danub. 32475—33000, Ganz-vill. 5800—900, Rima 2660—580, M. Acél 2900, Schlick 1190—225, Lipták

590—65, Láng 1425—385, Brassói 4125—275, Házaifaterm. 4850, Nasici 16300—15900, Ált. fa 2140, Országos faterm. 1430—390, Lichtig 935—885, Klotild 2950—860, Karton 2200—50, Izzó 5200—5075, Papír 3350—400, Spódium 2900—3000, Cukor 15000—14900, Lámpa 3350—275, Östermelő 890—50, Gummi 3150—100, Telefon 4400—300, Adria 7625—75, Atlantica 6050—100, Közúti 1070—130, Déli-vasút 1500—420, Levante 7600—450, Államvasút 3150—225, Trust 2200—50.

A valutapiac igen élénk és változatos volt, szilárd irányzattal indult, jóval a tegnapi árak fölött. Később egyes külföldi bankjegyekkel szemben a bizalom még jobban megnyilvánult és a kezdő árfolyamoknál magasabb kurzusokon is kötöttek. Árak: Napoleon 2340—2270, Font 2850—2750, Dollár 717—732, Francia frank 52.50—51.50, Márka 4.35—4.17, Lira 28—29.—, Romanov 40—40.50, Lei 5.50—5.70, Sokol 7.34—7.43, Svájci frank 139.75—139, Kor.-dinar 9.60—9.92, Bécsi 27.75—25.50, Lengyel márka 18—16.75.

Az utótőzsde a bécsi kifizetés érkezésének hatása alatt állott. Nem is volt nagy üzlet. Árak fél 2-kor: Egyes. Fa 655, Orsz. Fa 1395—400, Lichtig 885, Schlick 1195, Cukor 15000, Lipták 575, Kőburg 2330, Papír 3450, Kohó 5100, Flóra 3400, Gummi 3150, Salgó 6150, Rima 2570.

Zürichi devizák

Zürich, okt. 18. (Zárlat.) Berlin 2.95, Newyork 525, Hollandia 171.50, London 20.72, Páris 38.05, Milano 20.55, Prága 5.60, Budapest 0.75, Zágráb 1.90, Bukarest 3.90, Varsó 0.12, Bécs 0.29, Osztr. bélyegzett 0.23.

Terménytőzsde

Az irányzat szilárd. Kenyérmagvakban a vidéki malmok meglehetősen forgalmat bonyolítottak le. Keresték a csöves tengerit, amely továbbra is szilárdult. Árak: Buza tiszavidéki 1810—40, fehérmegeyi 1800—30, pestmegeyi 1800—30, rozs 1390—410, takarmány árpa 1575—650, sörárpa 17—18, zab 1425—60, tengeri 1850—1950, repce 26—7, korpa 860—80, köles 16—17.

Kötések: Egy vagon buza 1820, ab állomás. Három vagon ab állomás 1840 egy vagon 1525 ab állomás, két vagon 1825 ab állomás. Rozs 1390 ab állomás, öt vagon 1425 budapesti paritással kocsira. Egy vagon 1425 budapesti paritással. Egy vagon 1390, csöves tengeri 10 vagon 1275, egy 1275 ab állomás, repce 30 mázsa 2750 ab állomás, korpa 875 pesti paritással egy vagon 890, novemberre, decemberre. Bab 2050 ab állomás, napraforgó 30 mázsa 1800 ab állomás, cirok mag két vagon 12 ab állomás.

Kertészkedő iskolásfink

A neveléstudomány régóta hirdeti, hogy az iskolát össze kell kapcsolni az élettel és hogy a nagyvárosok tanuló ifjúságát közelebb kell hozni a természethez. Ennek a kettős követelménynek tett eleget Berlin városa, mikor egy jókora darab földet, mintegy 13 holdat felajánlott az iskolás gyermekeknek kerti művelésre. Az iskolák nagy örömmel fogadták ezt az ajánlatot és csakhamar több ezer iskolásgyermek jelentkezett és vállalkozott kertészkedésre. Minden gyermek 40—50 négyszög méter földet kapott, a melyet magának kellett megmunkálnia a fölhasztól kezdve a betakarításig, csak szerdán és szombaton délután volt szabad a szülőknek is segédkezni. A gondos munka és főképp a bő séges öntözés csodákat teremtetett, jobban mondva annyi főzelekét és annyi burgonyát termesztettek, hogy a gyermekek munkája, a szülők segédkezése és a tanítók, tanárok felügyelete sokszorosan kifizette magát. Így például az említett területen, amelynek fele burgonyával volt bevetve, jóval több termett 1000 méter mázsa burgo-

nyánál, nem számítva a salátát, retket, kalarábét, paradicsokell kapusolni az étellel és hogy csak felét lehetett felhasználni.

A gyakorlati haszonnal nem kisebb volt az ismeretterjesztésben és a jellemképzésben mutatkozó haszon. Ezek a kerteszkedő gyermekek úgy megtanulták a növénytant, ahogy azt könyvből sohasem lettek volna képesek; nekik már nem igen kell megmagyarázni, hogy mi a gyökér, mi a szár, mi a levél. De ezenkívül megtanultak dolgozni, megtanulták a földet szeretni, a munkát, a gondos, a kitartó munkát kedvelni, rendet és fegyelmet tartani.

A háboru alatt mi is próbálkoztunk iskolai kerteszkedéssel, nagyon sok iskolának volt külön zöldséges, veteményes kertje. Vajjon a háboru elmúltával nem multak-e el a magyar iskolák kertjei? Pedig tanítóknak, tanároknak, tanulóknak, akik legnagyobb részt a nyomorgó középosztályból kerülnek ki, most a folyton fokozódó drágaság, a 600 koronás burgonya idejében volna igazán szükségük egy kis maguk természetes főzélékre, néhány zsák maguk kapálta burgonyára.

HIREK

— **A virilis névsor.** Az igazoló választmány szerdán délután 4 órakor ülést tart, megvizsgálja a legtöbb adót fizetők közszemlére kitett névsora ellen érkezett felszólalásokat és megállapítja a végleges virilis névsort.

— **A szegedi rendőrfőkapitány Debrecenben.** Szalay József dr., a szegedi rendőrkerület főkapitánya, ma a debreceni rendőrség tanulmányozására Debrecenbe érkezett. A szegedi főkapitányt Komlóssy Pál dr. rendőrtanácsos, a debreceni államrendőrség helyettes vezetője fogadta.

— **Károlyi Mihály Spalatoban** Bécsből táviratozzák: Mint a Neues Wiener Tagblatt Grác-ból jelenti, Károlyi Mihály gróf egy szlovén lap jelentése szerint mostanában Spalatoban időzik. Jugoszláviában állítólag igen barátságos fogadtatásra talált.

— **Sárospataki írók a Csokonai-körben.** Szivesen látott vendégei lesznek a Csokonai-körnek a legközelebbi felolvasó ülése alkalmából. Két sárospataki író és tudós, Harsányi István és dr. Gulyás József jönnek Debrecenbe, hogy beszámójának a Csokonai-irodalom terén végzett buvárkodásuk meglepő és gazdag eredményéről. A nevezett két tudós, akik már eddig is nagy szolgálatot tettek régi irodalmi termékek felkutatásával, újabban fölfedezték Csokonainak egész sor elvesztett vagy teljesen ismeretlen művét. A Csokonai-kör és a Csokonai-kultusz minden híve természetesen a legnagyobb érdeklődéssel várja Csokonai irodalmi kincsesházának s ezzel az ő költői dicsőségének az újabb gazdagodását.

— **Valódi bölblábszárvédők,** bölbördök, levéltárcák, utazási cikkek. Feuermann bölbördös, Piac-u. 44.

Kompromisszum lesz Felsősziléziáról

Páris, okt. 18. A Petit Parisien mai száma jelenti, hogy a nagyköveti konferencia, amelynek tegnapi kitűzött ülése elmaradt, csütörtökön biztosan összeül. Addig a technikai nehézségeket tanulmányozzák a szakértők és a csütörtöki tárgyalásra már kész tervet nyújtanak be a felsősziléziai határozat keresztülvitelének módosításáról.

Bécs, okt. 18. A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: Az angol követ hirtelen a nagykövetek tanácsának ülésén újabb utasításokat vár Londonból. Ezt a hirt megerősíti a Havasügynökség londoni jelentése, amely szerint a következő intézkedésekről van szó:

1. Egy német-lengyel bizottság kinevezése, amely az opepeli szövetségközi bizottsággal együttesen végrehajtandó a

— **Károlyi Mihályné a budapesti törvényesszékhez.** Budapesti tudósítónk jelenti: Gróf Károlyi Mihályné képviselőként Nagy György dr. ügyvéd kérvényt adott be a budapesti törvényesszékhez, amelyben sürgeti a gróf Károlyi Mihályné ellen beadott keresetnek tárgyalásra való kitűzését. Gróf Károlyi Mihályné azt is kéri, hogy a tárgyaláson ő is megjelenhessen. Arra is utasította ügyvédjét, hogy nevében a nemzetgyűléshez is adjon be kérvényt, amelyben Buza Barna és Vass János volt miniszterek módjára kérje Károlyi Mihály gróf szereplésének parlamenti megvizsgálását.

— **Bárd Karácsonyi Zenealbuma 1921—22. évre megjelent.** Tartalma: 6 foxtrott, 4 one step, 4 keringő, 11 operett részlet, dal, kuplé. Ára felárral K 103.50. Kapható: Hegedüs és Sándor rt. könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-u. 34.

— **Szegedi vendégek Debrecenben.** Kedves és érdemes vendégek jártak városunkban. Szalay József kerületi rendőrfőkapitány, a szegedi Dugonics-társaság elnöke és Móra Ferenc muzeum igazgatója, a Dugonics-társaság főtitkára ejtették utjukba Debrecen városát Csonkamagyarországon jártukban. A mai délután a muzeumnak és a Csokonai-kör ereklétárának szentelték, ahol Zoltai Lajos, Ecsedi István és Kardos Albert szolgáltak szives káluzolással. Bár a szegedi muzeum hasonló tárgycsoportokat ölel fel, mégis sok érdekességet találtak az érdemes vendégek a mi gazdag gyűjteményeinkben, amelyekben hosszan és szakértői érdeklődéssel gyönyörködtek. Holnap a kollégium és a Nagyerdő van programba véve, aztán a Hortobágyon át Eger felé veszik utjukat.

— **A debreceni egyetemi kör bölcsészeti szakosztálya** fontos missziót töltött be az elmúlt években, amikor a hozzá forduló szülőknek maga a szakosztály ajánlott — komoly és képzett tagjai közül — gyermekeik mellé nevelőnek, házitánitónak egy-egy bölcsészethallgatót. — Ezt a közvetítő munkát, amely

Népszövetség megállapította határvonalak gyakorlati megvalósítását.

2. Teljhatalmu bizottság alakítása németekből és lengyelekből a gazdasági egyezmények tárgyalására.

3. Közigazgatási bizottság kinevezése.

4. Bizottság kirendelése a magántermészeti kérdések szabályozására.

Kompromisszum a felsősziléziai kérdésben

Páris, okt. 18. Az Echo de Paris értesülése szerint Drumond főtitkár Párisba utazik, hogy a nagyköveti konferencia keretén belül kompromisszumot létesítsen a felsősziléziai kérdésben. A lap tudni véli, hogy Franciaország valószínűleg a szerdán megtartandó ülésen közvetítő javaslatot terjeszt elő.

egy a tanító szülőknek, mint a tanító egyetemi polgároknak egyaránt javukra váltott, ebben az évben is folytatja a bölcsészeti szakosztály és kéri azokat a szülőket, akiknek nevelőre, korrepetitorra van szükségük gyermekeik mellé, hogy bizalommal forduljanak a szakosztály elnökéhez, aki a Kollégium Egyetemi Internátusa I. e. 15. számú szobájában naponta 2 és 3 óra között áll az érdeklődők rendelkezésére.

— **Művészi képkiallítás** az Arany Bika-szálló haljában. Rendezi Harmat budapesti műkereskedő, kiállítás tartama október 19-ikétől 24-ikéig, ötven előkelő művész műve láthatók.

— **Köser hordós káposzta** kapható Kupfernál, József királyi herceg-utca 23.

— **A tejkonzerválás eltöltése.** M. kir. földművelésügyi miniszter ur 115.250—1921. számú rendeletével mindennemű mesterséges tejkonzerváló szer (formalin, hidrogén, superoxid stb.) használatát f. évi október hó 15-től kezdődőleg eltiltotta. Hasonlóan eltiltotta ugy a székesfehérvárosban, mint a vidéken, akár volt engedélyezve, akár nem, a tej savanyúsága letom-pítására mézstejnek, szódának, vagy bármely más idegen anyagnak használatát, úgy, hogy a jövőben tej név alatt a közfogyasztás céljaira csak eredeti minőségben olyan termék hozható forgalomba, melynek alkotó részéből semmi elvéve, sem idegen anyagból semmi hozzátevé nincs. A közfogyasztásra szánt tej gondos kezelése tárgyában kiadott korábbi rendeletek egyéb intézkedései érvényben maradnak. Mindenféle tejkonzerválási vállalat (szövetkezet) köteles a rendelkezést tartalmazó utasítást telepén kifüggeszteni. Mindazok ellen, akik tejet a jelzett rendelet ellenére konzerváló vagy tompító szerekekkel vagy egyébként hamisítanak, vagy ilyet forgalomba hoznak, a kihágási eljárást haladéknélkül meg kell indítani. Debrecen, 1921 október 18. Közélelmezési ügyosztály.

— **Kalapok,** legjobb szabású férfi fehérművek Frank Imrénél, Piac-u. 43.

— **A kiviteli botrány.** Budapesti tudósítónk jelenti: Moldoványi királyi ügyész napokon át tanulmányozta a rendőrség által átküldött óriási iratesomót a kiviteli panamákkal vádolt négy képviselő ügyében és ma délelőtt 10 órától délután 2 óráig referált Strache Gusztáv főügyész helyettesnek, az ügyész-ség vezetőjének. Referátumát holnap is folytatni fogja. Holnap délelőtt történik döntés, vajjon a rendőrségi nyomozás alapján az ügyész-ség vizsgálati indítványt tegyen-e, vagy pedig az eljárást beszüntesse.

— **Angol és francia kösztümmök** készit elsőrangú munkával Grünfeld S. Péterfia-utca 19.

— **Magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének közleményei:** Az október havi ellátási jegy 1, 2, 3. szelvényeire 0.75 kg. tészta, 1.50 kg. egységes fehér liszt, 3.75 kg. kenyérliszt, a 4, 5, 6. sz. szelvényekre 0.25 kg. tészta, 0.50 kg. egységes fehér liszt, 1.25 kg. kenyérliszt, mint pótlisztt osztható ki, azok részére azonban, akik liszttel el vannak látva, csak a 4, 5, 6. sz. szelvényekre járó 2 kg. pótlisztt osztható ki. A 7. sz. szelvényre 1 kg. só, a 8. sz. szelvényre 0.80 kg. cukor, a 9. sz. szelvényre 0.80 kg. zsir szolgáltatandó ki. A kedvezményes áruk kiosztását — zsir kivételével — f. hó 19-én, szerdán megkezdjük. A blokkolás, valamint a só és cukor kiadása a Vár-utcai kedvezményes elosztó helyen, a liszt kiadása pedig a pénzügyi palota pinchelyiségében történik a következő sorrendben: 19-én D. E. F. G kezdőbetűjű nyugdíjasok, pénzügyi és dohánnyári alkalmazottak, 20-án H. I. K kezdőbetűjű nyugdíjasok, igazságügyi alkalmazottak, 21-én L. M. N. O kezdőbetűjű nyugdíjasok, városi alkalmazottak, 22-én P. R. S. Sz kezdőbetűjű nyugdíjasok, postai alkalmazottak, 24-én T. U. V. Z kezdőbetűjű nyugdíjasok, egyéb testületek, 25-én A. B. C kezdőbetűjű nyugdíjasok, tanárok és tanítók testülete.

— **Fodor Lily** női kalapszalonjában elsőrendű bécsi és sveici modellek, átalakításokat elvállal. Piac-utca 58. IV. lépcső 20.

— **Tolvaj asszony.** A rendőrség tegnap letartóztatta Veres Mária rovtomultu asszonyt, a ki pár hét előtt, amikor Budapestról Debrecenbe jött, egy ismerősénél megszállott és több ezer korona értékű télikabátot lopott el tőle. Vallomása szerint a télikabátot 500 koronáért egy falusi asszonynak adta el. Ma átkisérték az ügyész-ségre.

— **Nádor dalos karácsonyi albuma, a legnépszerűbb darabok** gyűjteménye, 1921—22. évre megjelent. Ára: K 103.50. Kapható Hegedüs és Sándor rt. könyvkereskedésében, Piac-utca 34. sz.

— **Hangverseny.** Füredi Sándor hegedűművész ma, szerdán este 8 órakor tartja egyetlen hangversenyét a „Zenében”. Jegyek **Gárdos** könyvkereskedésében és esti pénztárnál csekély számban még kaphatók. (Telefon.)

— A közművelődési könyvtár szeptemberi forgalma. A Fülvészker-t. u. 2. sz. épület emeletén harmadik éve működő közművelődési könyvtár forgalmának nagysága országsszerte meglepte a könyvtári szakembereket s abban a tudatban, hogy e forgalom iránt a helybeli lakosság is érdeklődik, mintegy mutatónál közöljük a szeptemberi forgalmat. Szeptemberben a könyvtár olvasótermében 3021 egyén fordult meg, kik a lapokon és folyóiratokon kívül 434 kötetet olvastak. A kölcsönző osztályból viszont 3346 tag 3966 kötet művet vitt ki, tehát a könyvtár egy havi összes forgalma 6367 egyén és 4400 kötet volt. Az olvasótermet, mely köznapon d. e. 10—1-ig, d. u. 4—7-ig s vasárnap d. e. 10—12-ig van nyitva, díjtalanul használhatja minden 16 évet betöltött debreceni lakos, míg a kölcsönzőben a rendőrségi bejelentőlap alapján, 10 K biztosítéki díj lefizetésével lehet belépni, kiskorut csak szülő irathat be.

SZÍNHÁZ.

Színházi iroda hírei:

Szerdán C) bérletben hozza műsorra a Csokonai-színház Echegaray legkiválóbb drámáját, a Folt, amely tisztit. Halassy Mariska, Rubinyi, Lux, Bánhid, László Gyula viszik a darabot sikerre.

Ma mindenki a Vigszínház-mozgóba megy, az „Ezerarcu ember” megnézni.

Csak két napig lesz műsor a Vigszínház-mozgóban az Ezerarcu ember filmóriás, Hajza a föld körül, 6 részben, 29 felvonásban. Ma, szerdán és holnap, esütörtökön az első rész, „Milliók a holdban”, 6 felvonásban. Előadások 5—7 és 9 órakor.

Eddig Budapesten, most Debrecenben beszél mindenki az Ezerarcu emberről.

Jegyet előre váltja meg az, aki jó helyeket akar biztosítani magának az Ezerarcu emberre. Jegyelővét a Vigszínház pénztáránál délelőtt 10 óráig.

Igazi mozdídarab lesz az Aragoniai véreb. Izgalmasan érdekes, gyönyörűen szép és fenségesen látványos. Péntek, szombat, vasárnap a Vigszínház-mozgóban.

Ohnet regénye, Sarah grófinő, 6 felvonásban, Franceska Bertini főszereplésével a z Apollóban.

Zola Emil legszebb regényét, az Álom 6 felvonásban, pénteken mutatja be az Apollo, francia film, a szerepeket a párisi Comédie Françoise színészei játsszák.

Vásárolók figyelmébe! Óriási összeget kereshetnek 1922. napiért gyors zártkörű aukción. Tartalmaz hatféle mellékletet, összesen 7 drb.-ból áll. 100 drb. ára 1050.—. Szállítás után. Uj telek 65.— postaköltséget előre küldjék. Kramer kalandártervező váll. Budapest, Nagymező-utca 46. sz. I. em. 1.

Legújabb
modellek
nagy választékban
Naményi és Kapros
kalapszalonnája Miklós-utca 1. I. em.
Alakítások olcsó árban készülnek.

ELEKTRA

elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos Gold Sándor
Villanyvilágítás, motorok,
csengo berendezéseket, javításokat legutányosabban készit. DEBRECZEN.

Hatvan-utca 2. I. em.

Gyönyörű swetter garnitúrák

A legkiválóbb minőségű gyermek harisnyák szürke és barna színekben. Kifőző minőségű flu swetterek. A legszebb bébék holmika, — plus és kötött bébék kabátok, gyapjú jám-bók. Legtartósabb

Dr. Hegedűsné
600—700 K-ért

gyermekcipők
600—700 K-ért
Gyermekdivatházában,
Simonffy-utca 2. sz.

Száraz tűzifa

2 éves vágású bükk és gyertyán vagonfételekben, valamint ölenként és aprítva bármilyen mennyiségben 000000 azonnali szállításra. 000000

Darabos és oltott mész, cement, cserép, téglák, fűdéllemez beszerezhető
BARTHA FATELEPEN,
Ispotály-u. 3. b. Telefon 785.

Mindentinek vezetni kell

Forgalmi adó
pénztárkönyvet

Már felülbélyegezve is kaphatók

Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.t. papirkereskedésében
Piac-utca 34.

Hirdetmény.

A Hungaria Hengermalom Részvénytársaság 1921. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűlése az alaptörvénynek 600.000 koronáról 3.000.000 koronára való felemelését határozta el. A közgyűlési határozat 6000 darab új kibocsátású részvényre a régi részvényeseknek elővételi jogot biztosít a következő feltételek mellett:

A kibocsátási ár 1000 korona. Minden egy darab régi részvény birtoka két új drb. részvény átvételére jogosít. Az elővételi jog gyakorlása régi részvények bemutatása mellett a társaság pénztáránál 1921. október 18. napjától kezdve 1921. október 25. napjáig bezárólag az üzleti órák alatt az új részvények ellenértékének és járulékaiknak egyidejű és teljes összegben való befizetése ellenében eszközölhető. Ezen határidő elteltével az elővételi jog elenyészik. Az új részvények a régi részvényekkel azonos jogokkal bírnak s így már az 1921. üzletév hasznáiban is részesednek, minek ellenében az új részvények kibocsátási ára után 1921. január 1-től a kifizetés napjáig 5% kamat térítendő meg. Ezenkívül kiállításai és bélyegilleték fejében darabonként 30 korona fizetendő. Debreczen 1921. október hó 18-án.

A Hungaria Hengermalom R.-T. Igazgatósága.

APRÓ HIRDETESEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 150 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20.—, minden további szó K 2.— Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Aranyat,
hamisfogakat,
brilliánsokat
a legmagasabb
napi árban veszek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67
Frohner-szálloda.
épület.

Vörösréz
hulladékokat legmagasabb
napi áron vásárol Mándoki rezműves, Arany János 13.

BORT

veszek bármilyen nagy mennyiségben, legmagasabb napi árban. — Hordót adok hozzá. Borbizományi üzlet, Varga-utca 34. sz. Telefon 10-24. — Ugyanott boros hordók eladó

ELADÁS.

Friss élesztő
legolcsóbb árban Csapó-utca 19., kapu melletti üzletben Rosenthalnál.

Saját készítményű friss teasütemény és — bonbon Sztanó Gábor cukrásznál, Hunyadi-u. 17. sz.

Krisch Károly
cserépkályharaktár, Debreczen, Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal cserépkályhák átrakását, tisztítását, javítását, falburkolati munkákat is.

Olcsó posztók,
a legfinomabb öltöny és kabát kosztüm szövetek naponta érkeznek Roth, Piac-utca 77.

KÖSZÉN

szobafűtésre, kovács köszön jó minőségű, retorta faszén szabadon és csomagolva állandóan kapható
Grünfeldnél,
Csapó utca 10. sz.
Telefon szám 982.

Perzsaszőnyeg
2,75x3,60 m-es nagyságban eladó. Megtekinthető Bosznay egnél.

Kereskedők és magyar
szabók figyelmébe!!!

SZÖVETET
napi árnál olcsóbban vásárolhat — TEICHMANN BELA kézműves nagykereskedésében, Piac-u. 33.

Szép pudok
és egy réz hentesmérleg eladó. Teichmann, Piac utca 83.

Transzmisszióhoz
való két felső kerék eladó. Gim a kiadóhivatalban.

KERESLET.

Arany
ékszert, brilliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb napi áron Steiner Minály, Hatvan-utca 2. zam. I. emelet.

Épület,
butor, boltberendezést vállal Müller, Erzsébet-ut 115.

Pénztárnoknő
azonnal felvétetik Szilvágyi Szekereskedésben, Csapó-utca 7.

Elsőrendű
férfi- és női angol munkas, egy flu tanulónak felvétetik Fülöp nővérek női divattermében, Péterfia 14.

Irodistánó
azonnal felvétetik Szilvágyi Szekereskedésben, Csapó-utca 7. Ajánlat írásban személyesen nyújtandó be.

Kiszolgáló segéd
és pénztáros kisasszony felvétetik — Arany Bika divatházban.

VEGYES.

Deleggyújtók,
feszmerők, orvosi műszerek készítése, javítása, izzó-lámpák 65—100 és 150 voltos, villamos cikkek kaphatók legolcsóbb napi árban Földvárinnál, Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Óra
ékszer javításokat szakemberül készít Kohn, Hunyadi-utca 12.

Írógép
javítások, kettősek megrendelhetők Merkur írógépáruháznál. Piac-utca 58. Telefon 540.

Legszebben,
legolcsóbban mos, vasal, tisztít gőzmosoda, Arany Janos-utca 54.

Kandz
fest, tisztít legolcsóbban, kifogástalanul Arany Janos-utca 10.

Villamos
berendezéseket legolcsóbban készít Weisz villanyszerelési vállalat. Petöfi-ter 7. Telefon 1298.

Olajtűtés
a Hajdumegyeri Vasöntőde olajmalmában, Ujvarosi-ut 5. szám alatt megkezdődött.

Szilézial
német tanítónő német órákat ad előnyös feltételek mellett, — esetleg ebédért is. Címe: Baross-utca 12, uical lakas.

TÜZIFA

a legolcsóbban beszerezhető felvágva, olcsó vagy waggontételekben a

„TURUL” fakitermelő
vállalatnál.

Iroda Csapó-u. 8. Telefon 6—39.
Telep Ujvárosi-utca 5. Telefon 12—91

„FŐVÁROSI”
kalapszalonnában
a legszebb modellek legolcsóbb árban beszerezhetőek
Hunyadi-utca 14. Javítások és alakítások legújabb divat szerint

Az őszi szezonra
vigye
boáját, szőrméjét,
bőr kabátját a
Központi kelmefestő
és vegytisztító intézetbe
VARGA UTCA 1., hol tartósan és szakértelemmel felelősség mellett ujjonnan festik. Férfi, női kelmék és ruhamek minden színben legszebben festetnek. 00000000

Kováry és Altmann

szücsök, Piac-utca 42.
Bármilyen szücs munkákat legújabb divat szerint jutányosan készítünk. : : :

Óriási választék
francia és angol
őszi és téli
divatlapokban.

Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.t.
könyvkereskedésében

Piac-utca 34.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR

irodalmi és nyomdai részv. társ.

Színházi iroda hírei: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 42.